

Előszó (Kovács Attila)

Tisztelt Olvasó!

Szeretettel ajánlom figyelmébe az SZTE Móra Ferenc Szakkollégium Móra Akadémia sorozatának második kötetét, mely a 2014. decemberi I. Országos Szakkollégiumi Bölcsészettudományi Konferenciánk előadásaira épül, annak részben átdolgozott, bővített, szerkesztett változata.

Hallgatói kezdeményezésre, a közel fél évszázados múltra visszatekintő Móra Ferenc Kollégium nemes hagyományaira, gazdag és sokszínű programkínálatára, egyetem és városszerte ismert népszerű előadássorozataira építve hoztuk létre 2011-ben a Móra Ferenc Szakkollégiumot, amely az elmúlt évek aktivitásának, szakmai tevékenységének elismeréseként 2015-ben elnyerte a 3 évre minősített szakkollégium címet. Ez az elismerés egyrészt büszkeséggel tölt el bennünket és visszaigazolja eddigi erőfeszítéseinket, másrészt egyben kihívás is, hogy megőrizzük, továbbvigyük azt a gazdag szellemi, kulturális örökséget, melyet az évtizedek alatt felépítettünk, és a közösség elvár tőlünk. Ennek részét képezi az a tudományos, szakmai munka, amely a szakkollégium lényegi részeként, hitünk szerint, hallgatóink számára irányt mutat a felelős értelmiségi magatartásforma kialakítására, szakmai, tudományos karrierépítésre és a közösségi szocializációra.

Képzési modellünkben a kurzusok, műhelyek, vitaestek mellett fontos szerepet szánunk hallgatóink tudományos tevékenységének elősegítésére, szorgalmazzuk, hogy kutatásaik eredményeit, módszertanát mutassák be és vitassák meg hallgatótársaikkal. Ez a cél vezérelt bennünket, amikor létrehoztuk, először csak kurzusként a Móra Akadémiát, amelynek azt a szerepet szántuk, hogy fórumot teremtsen hallgatóink tudományos, szakmai megnyilvánulásaira, és előkészítse a konferenciákon való részvételüket. Örömrökre a kezdeményezés megfelelő visszhangra talált, szinte minden tudományterületről voltak jelentkezők, és az esti szekcióüléseken a hallgatóság is aktívan bekapcsolódott a vitákba, kérdések sorát feltéve az előadónak. 2013 decemberében aztán legsikeresebb és legvállalkozóbb szellemű „akadémisták” közreműködésével konferenciát szerveztünk, és a konferencia sikere, pozitív visszhangja arra ösztökélt bennünket, hogy a legjobb előadások írott, szerkesztett változatát kötetben is megjelentessük. A változatos és izgalmas tudományos kérdéseket, problémákat körüljáró tanulmánykötet megjelenése, fogadtatása megerősítette azon szándékunkat, hogy a Móra Akadémia újabb kötetekkel bővüljön, a szakkollégium tudományos tevékenységének

névjegyeként sorozattá váljon. Most pedig a kedves olvasó kezében tarthatja a tematikájában, tudományos irányultságában egységesebb második kötetünket, amely a hagyományteremtő Országos Szakkollégiumi Bölcsészettudományi Konferenciánk előadásainak válogatott, bővített, szerkesztett változata.

Ha a Tisztelt Olvasó jobban szemrevételezi a kötet szerzőinek hovatartozását, rögtön kitűnhet, hogy a Móra Szakkollégium hallgatói mellett a PTE Kerényi Károly és Szentágothai János valamint a budapesti Mérei Ferenc Szakkollégium képviselői is szerepelnek a szerzők között. Nem véletlenül, ugyanis rendkívül fontosnak tartjuk a szakkollégiumok közötti együttműködést, közös gondolkodást, konferenciánk nyitottak a külső fellépők előtt is, a kötet pedig részben leképezi a szakkollégiumi mozgalom alapelvét, ami a nyitottságban, szakmai együttműködésben, társadalmi érzékenységben valósul meg.

A másik szembetűnő eltérés a nyitókötetünkhöz képest, hogy a tudományterületi sokszínűség helyett a tanulmányok tematikusan a humántudományokhoz, a bölcsészet- és társadalomtudományhoz kapcsolódnak. Ennek egyik oka a Móra Kollégium, Szakkollégium bölcsész gyökereire vezethető vissza. A kollégium a rendszerváltást megelőzően, és az azt követő években is a társadalmi problémákra való érzékenységgel, a bölcsész és társadalomtudományok legizgalmasabb kérdéseinek felvetésével, az adott tudományterületek, kulturális szegmensek legkorszerűbb eredményeinek bemutatásával vált a humántudományok egyik szegedi szentélyévé, és ezt az örökséget büszkén vállalva kívánjuk a hagyományt továbbvinni.

Másrészt, manapság a fogyasztói társadalmak pragmatikus, gazdaságorientált világában a humántudományok egyre inkább háttérbe szorulnak, megkérdőjeleződik szerepük és befolyásuk, a politikai és gazdasági érdekek felülírják azokat az üzeneteket, visszajelzéseket, felelős kritikákat, amelyek a társadalomtudományok felől érkeznek. A kötetben olvasható tanulmányok, azon kívül, hogy egységesen magas színvonalon járnak körbe izgalmas kérdéseket, hoznak újat egy részprobléma megoldásában, keresnek választ tudományos vitákra, megoldatlan kérdésekre, gondolkodásra készítenek bennünket. Álljunk meg egy kicsit a rohanó világban, tekintsünk vissza a régmúltba, idézzük fel honfoglaló őseink anyagi kultúráját, mindennapjait, kalandozzunk a közelmúlt panelvilágában, olvassunk novellákat dédanyáink korából, csodálkozzunk rá nyelvünk szépségére, merüljünk bele a pszichológia különleges világába, keressünk választ az élet nagy kérdéseire szeretett filozófusaink közreműködésével, vitatkozzunk, mérgeledjünk és

kíváncsiskodjunk a blogok világában, hogy aztán kellő bölcsességgel felvértezve tekinthessünk a modern világ embert próbáló kihívásaira.

A kötet tematikájában különösen hangsúlyos a Kárpát-medence és a magyarság korai történetét, régészeti emlékeit bemutató tanulmányok sora. Szakkollégiumunkat előszeretettel választják a régészhallgatók, mivel az egyetemi, alapvetően magas színvonalú képzést, remekül kiegészítik kurzusaink, így kialakulhatott egy szakmailag igényes, sikeres kis közösség, amely egyre szebb tudományos eredményeket mutathat fel. Az idei évben az OTDK korai és érett középkori régészet tagozat első három helyén mórás szakkollégista végzett (Andrási Réka, Soós Rita és Mészáros Boglárka), az ő tanulmányaik különös rangot adnak a régészet, középkortörténet fejezetnek. Szintén ebben a fejezetben kapott helyet Molnár Karola archeobotanikai és archeozoológiai vizsgálatokra épülő írása, a tanulmány ráirányítja a figyelmet arra a manapság egyre népszerűbb álláspontra, milyen fontos a természettudományos kutatások eredményeinek beemelése, módszertanuk használata a humántudományokban. Konkoly Sándor írása különös unikuma a kötetnek, izgalmas, olvasmányos bemutatása annak, hogy a modern tudományos eszközök használata hogyan segíthet vitatott kérdések igazságának kiderítésében. Kiss Máté pedig olyan témát dolgoz fel, amely minden, korai történelemmel akárcsak amatőr szinten foglalkozó laikus számára is végtelenül izgalmas lehet. A középkor viking felfedezői között felbukkanhatott-e azon legendás honfitársunk, aki akár elsőként pillanthatta meg európaiként Amerika partjait.

A modern kor ugyan csak két tanulmánnyal képviselteti magát a kötetben, de a Kerényi Károly Szakkollégium ifjú történészei megfelelnek a régészek által magasra tett szintnek. Élvezetes stílusban íródott, a konklúziókban előremutató szakmai eredményeket megfogalmazó tanulmányaik erősségei a kötetnek.

A pszichológia, filozófia témakörében mindegyik tanulmány a tudományterületek aktuális, napjainkban különösen hangsúlyozott kérdéseit feszegeti. Berze Dávid és Bense Orsolya azt kutatva, hogy milyen kognitív folyamatokat vizsgál a szubliminális emlékezés jutott arra a konklúzióra, hogy a zenei előképzettség hatással van a kognitív funkciókra. Szabó János a hazai felsőoktatási tehetségfejlesztő rendszereket pszichológiai vizsgálat alá véve állítja, hogy a tanulmányi eredmény független a többi tehetség összetevőtől. Zsupos Norbert pedig arra keresi a választ, milyen szerepet tölt be posztstrukturalizmus meghatározó gondolkodójának, Gilles Deluzének a filozófiájában a hatalom jelensége.

Az irodalom, nyelvészet fejezet egyik legfigyelemreméltóbb írását, az ELTE Mérei Szakkollégium hallgatójának, Miksó Péternek Lovik Károly novelláját bemutató tanulmányát ajánlom mindenki figyelmébe, már a konferencián izgalmas beszélgetés kerekedett az előadás apropóján. Az újmédia megjelenésével, és annak fejlődésével függ össze Szanyi-Nagy Judit munkája, aki többek között SMS verseken és blogokon keresztül vizsgálja az interpretációk sokszínűségét. Ritkán gondolunk bele, betegségségeink eredetébe, jelentésük összetettségébe. Kubitsch Rebeka kitűnő tanulmánya ebben segít eligazodni bennünket. Végül Nowosielski Diána a beszédaktusokkal foglalkozva az ígélet aktusának a magyar nyelvhasználatban történő vizsgálatával kíván hozzájárulni a nyelvhasználat teljesebb pragmatikai leírásához.

A konferenciakötet tanulmányainak áttekintésében szerepet vállaltak a hallgatók mentorai, témavezetői, a konferencia szekcióvezetői pedig tanácsaikkal segítették a szerzőket egy-egy vitatott, vagy tisztázatlan kérdés megoldásában, amiért feltétlen köszönettel tartozunk. Végül hálánkat fejezzük ki Bíró Gyöngyvérnek, aki formába öntötte, lektorálta, szerkesztette a kötetet, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériumának és a Nemzeti Tehetség Programnak az anyagi támogatásért, amelynek segítségével a kötet megjelenhetett.

A kötet tanulmányaihoz mindenkinek jó szórakozást kívánok!

Szeged, 2015. június 10.

Kovács Attila
a Móra Ferenc Szakkollégium
igazgatója